

Vergaderjaar 2009–2010

31 371

Kredietcrisis

Nr. 307

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 januari 2010

Uw Kamer is toegezegd elk kwartaal een overzicht te ontvangen van de benutting van de instrumenten gericht op kredietverlening (hierna financieringsinstrumenten) aan het bedrijfsleven. Met deze brief stuur ik u de rapportage over het gebruik van de financieringsinstrumenten per vierde kwartaal 2009, de financieringsmonitor MKB en de financieringsmonitor voor startende bedrijven, beide door EIM uitgevoerd in december 2009.

1. Overzicht benutting financieringsinstrumentarium

De belangrijkste financieringsinstrumenten voor het kleine en grote MKB zijn de BMKB en de GO. Aangezien de kredietvraag in 2009 lager was dan in 2008 is het gebruik van de regelingen in 2009 ook lager. Echter, er is een duidelijke stijging zichtbaar in het gebruik van deze regelingen over het jaar 2009.

	2008	2009 t/m 30/6	2009 t/m 30/9	2009 t/m 31/12
Benutting BMKB				
Gepubliceerd budget	€ 730 mln.	€ 745 mln.	€ 745 mln.	€ 745 mln.
Benutting (incl. verruimingen)	€ 601 mln.	€ 232 mln.	€ 379 mln.	€ 556 mln.
Verruimingen	€ 11 mln.	€ 67 mln.	€ 122 mln.	€ 175 mln.
Verruimingen (aantal)	39	230	380	534
Aantallen totaal	2 871	3 376	2 915	2 442

	2008	2009 t/m 30/6	2009 t/m 30/9	2009 t/m 31/12
Benutting GO				
Gepubliceerd budget	–	€1 mrd.	€ 1 mrd.	€ 1 mrd.
Aantal fiatteringen ¹	–	7	28	46
Omvang fiatteringen	–	€ 25,9 mln.	€ 96,6 mln.	€ 221 mln

¹ Fiatteringen zijn toezeggingen dat Agentschap NL akkoord gaat met het aangeboden voorstel.

Oordeel en verwachtingen BMKB

Ten opzichte van het vorige kwartaal is de benutting van de BMKB met ruim 20% gestegen. Daarmee heeft het toenemende gebruik, dat in het derde kwartaal al plaatsvond, zich verder doorgezet. Halverwege het jaar was de benutting nog maar € 232 miljoen. Bij voortzetting van de benutting op het niveau van het eerste halfjaar zou de benutting voor het hele jaar op € 462 miljoen bedragen. Dat is dus bijna € 100 miljoen meer geworden.

Dat de recente verruimingen in deze regeling voldoen aan een behoefte blijkt wel uit het feit dat een belangrijk deel van de benutting van het budget (ca 30%) de verruiming betreft die eind 2008 is gerealiseerd.

De gezamenlijke inspanningen van banken en mijn departement met betrekking tot de bekendheid van deze regeling en bilaterale afspraken met enkele banken om tot administratieve versimpeling te komen, lijken hun vruchten af te werpen.

Oordeel en verwachtingen GO

Bij de GO zet de snelle groei in het gebruik door. Ten opzichte van het vorige kwartaal is de benutting van de GO met zo'n 130% gestegen. De verhoging van de maximale garantie heeft hieraan substantieel bijgedragen. Daarmee lijkt de regeling in een reële behoefte te voorzien: zeker na openstelling voor bankgaranties en niet-speculatieve projectontwikkeling, die binnenkort gerealiseerd zullen worden.

Overige instrumenten

In de bijlage treft u een overzicht aan van de aan bedrijfsfinanciering verwante instrumenten (Exportkredietverzekering en de Innovatiekredieten) en de kleinere bedrijfsfinancieringsinstrumenten: Groeifaciliteit, Seed Faciliteit, Faciliteit Opkomende Markten (FOM) en Microkredieten. De Groeifaciliteit kent, mede als gevolg van de uitbreiding, een groeiend aantal aanvragen vanuit participatiemaatschappijen.

2. EIM monitoren

Als bijlage 2 en 3 bij deze brief treft u de onderzoeksresultaten van de Financieringsmonitor MKB en de Financieringsmonitor MKB starters.¹

Financieringsmonitor MKB

De Financieringsmonitor MKB is een weergave van een enquête onder 1151 bedrijven, gehouden in december 2009. De uitkomsten zijn vergeleken met de in december 2008 gehouden enquête.

Belangrijkste conclusie van het rapport is dat er in 2009 meer MKB bedrijven op zoek waren naar financiering, maar minder kans op succes hadden ten opzichte van het jaar ervoor. In 2009 is ongeveer één op de vier MKB bedrijven op zoek geweest naar aanvullende financiering, waarbij 45% de gewenste financiering heeft verkregen. In 2008 hebben 72% van de bedrijven de gewenste financiering gekregen, maar toen zocht één op de vijf bedrijven financiering.

Te zien hierbij is dat in 2009 steeds meer bedrijven die financiering hebben gekregen, gebruik maken van overheidsregelingen bij financiering. Dit bevestigt het groeiend gebruik van de regelingen. MKB ondernemers verwachten het eerste half jaar 2010 (13% denkt financiering nodig

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

te hebben) minder behoefte hebben aan financiering dan het eerste half jaar van 2009 (17%).

Financieringsmonitor MKB starters

De Financieringsmonitor MKB starters is een weergave van een enquête gehouden onder 121 starters in december 2009. Gezien dit geringe aantal respondenten kan niet gesproken worden van een representatief beeld voor alle starters in het MKB. Daarom kunnen nog geen conclusies getrokken worden uit dit onderzoek. De resultaten uit het onderzoek zijn daarmee niettemin een nuttige indicatie.

Belangrijkste indicatie uit het rapport is dat startende bedrijven minder naar financiering zoeken en minder kans op succes hebben, ten opzichte van het gevestigde MKB. In 2009 zochten 20% van de starters uit het onderzoek naar financiering, terwijl in hetzelfde jaar 29% van de gevestigde bedrijven naar financiering zochten. Van de starters uit het onderzoek die in 2009 naar financiering hebben gezocht, hebben 26% financiering gekregen, terwijl in hetzelfde jaar 45% van de gevestigde MKB bedrijven die financiering zochten die ook hebben gekregen.

Tot slot

Uit de resultaten van deze monitors blijkt aldus dat veel MKB-bedrijven in 2009 knelpunten ondervonden met de financiering en dat banken hiervoor een groeiend beroep doen op de overheidsregelingen om hen de kredieten te (kunnen) verlenen. Via de bestaande regelingen en onder meer de kredietintermediairs en de Task Force kredietverlening zullen in 2010 de bestaande knelpunten verder worden verminderd, met als doel om het economisch herstel niet onnodig te belemmeren via knelpunten in de kredietverlening.

3. Start Task Force Kredietverlening

Bij de behandeling van de begroting van mijn departement op 29 oktober 2009 heb ik naar aanleiding van de motie Smeets toegezegd overleg te zullen voeren met private partijen om een privaat-publieke Taskforce Kredietverlening te realiseren.

De voorzitter van MKB Nederland, de heer Hermans, heeft zeer recent de Task Force tot stand gebracht en zich bereid verklaard om deze te leiden, waarvoor ik hem zeer dankbaar ben. Met de heer Hermans heeft de Task Force, zoals door de Kamer gevraagd, een aansprekend boegbeeld.

In gezamenlijk overleg is een taakopdracht geformuleerd. De Task Force zal op basis van een analyse van de informatie van onder meer de Ondernemerskredietdesk, waar nodig gezamenlijke voorstellen ontwikkelen om de kredietverlening te verbeteren. In de Task Force hebben vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties, de banken en de overheid zitting. De Task Force richt zich niet op de ondersteuning van individuele bedrijven die knelpunten ondervinden bij hun kredietvraag. Individuele klachten kunnen bij de Ondernemerskredietdesk ingediend worden: bedrijven kunnen daar ook informatie krijgen over kredietaanvragen, bijvoorbeeld middels een checklist.

Ik hoop en verwacht dat de Task Force zich een helder beeld zal vormen van de knelpunten ten aanzien van de financiering, met name voor de problemen die kleine bedrijven in de praktijk bij hun kredietaanvraag ondervinden. Indien de acties die bedrijfsleven, banken en overheid tot nu

toe in gang gezet hebben niet afdoende zijn dan kunnen voorstellen voor verbetering gedaan worden.

De heer Hermans zal u verder informeren over de agenda en de werkzaamheden van de Task Force.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

BIJLAGE 1**Benutting overige instrumenten, bedragen in miljoenen euro, cumulatief**

	Groefaciliteit garanties	Microkredieten (leningen plus garanties)	EKV ¹	EKV kortlopende 1-trans Actie polissen	FOM ²	Innovatie kredieten	Seed faciliteit, verleende financiering
Volume tweede kwartaal	6,5	6	7 500	18	75	8,4	3,3
Volume derde kwartaal	8,2	9	7 400	40	75	21,5	4,5
Volume vierde kwartaal	10	11,8	8 500	17,6	75	38	9,5

¹ EKV (Exportkredietverzekering) en kortlopende 1 transactiepolissen betreffen uitstaand obligo: de waarde van de EKV-portefeuille kan per maand grote verschillen vertonen.

² FOM is een revolverend fonds: er komen nieuwe financieringen bij en door aflossing/afwikkelingen gaan er weer (deel) financieringen af. Evenals bij EKV is hier sprake van uitstaand obligo.